МЕТОДОЛОГИЯ И КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР НА ОПЕРАЦИИ

1. Основни параметри	
Управляващ орган	Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност”
Програма	Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ за периода 2021-2027 г. (ПКИП)
Приоритет	Приоритет: 1. Иновации и растеж
Специфична цел	Специфична цел: RSO1.3. Засилване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на МСП и създаване на работни места в МСП, включително чрез продуктивни инвестиции (ЕФРР)
Наименование на процедурата/процедурите	Предоставяне на комплексни услуги на предприятията от Северните райони на България с цел подкрепа на тяхното устойчиво развитие и растеж чрез подпомагане дейността на Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНМСП)
Цел	Целта на процедурата е повишаване на конкурентоспособността и устойчивото развитие на микро, малките и средните предприятия в Северните райони на България чрез предоставяне на комплексни услуги в области като достъп до финансиране, бизнес развитие, пазарно присъствие и други.
Обосновка	Въпреки изпълнените до момента множество мерки и политики за насърчаване на балансираното териториално развитие, в България продължава процесът на задълбочаване на междурегионалните различия. За разлика от напредъка, постигнат в някои региони, главно в Югозападния регион, който е класифициран като регион в преход за периода 2021-2027 г., всички останали региони на NUTS 2, особено трите региона в Северна България, не са постигнали средни стойности на важни показатели за демографско и социално-икономическо развитие. Данните за програмен период 2014-2020 г. показват, че по-малко от 30% от договорените средства от ЕФРР, ЕСФ и КФ са инвестирани/разпределени в Северните райони на страната. Политиките за регионално развитие следва да имат положително въздействие и да противодействат на изоставането и обезлюдяването на определени региони като използват различни инструменти. В тази връзка, в стратегическите и програмните документи за периода 2021-2027 г., политиката на сближаване е възприета като ключов инструмент за смекчаване на най-сериозните проблеми, които оказват отрицателно въздействие върху стандарта на живот и социално-икономическия растеж. В контекста на посоченото е и поетия на ниво Споразумение за партньорство ангажимент за насочване на 50% от общото европейско финансиране по ЕФРР, ЕСФ+ и КФ към по-слабо развитите региони на страната и по-конкретно към трите региона в Северна България – Северозападен (СЗР), Северен Централен (СЦР) и Североизточен регион (СИР).

С цел изпълнение на поетия ангажимент, МИР е предвидил прилагането на комплексен подход от мерки и инициативи по линия на ПКИП, чрез които да се осигури фокусираност на подкрепата и постигане на траен ефект по отношение на предприятията от Северните райони. В основната на тези инициативи стоят извършените предварителни анализ и проучвания, които УО на Програмата направи, с които да се гарантира актуалност и съответствие на планираните дейности със съществуващи нагласи и тенденции, свързани с предприятията от тези региони.

Извършеният предварителен анализ бе фокусиран върху активността на предприятията от трите северни региона на България по последните обявени мерки за предоставяне на безвъзмездна помощ по линия на Програмата за икономическа трансформация (ПИТ) към Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). Анализът отчиташе както степента на активност при кандидатстване от страна на предприятията от тези региони, така и съотношението на одобрените проекти и сключените договори. Данните от извършения анализ показват, че около 27 % от всички подадени предложения и съответно 28,4 % от сключените договори, са с място на изпълнение в трите северни региона. Съгласно данни на НСИ за 2022 г. предприятията в трите северни региона спрямо общият брой на предприятията в България е 28.6%. Съпоставяйки получените процентни съотношения се вижда, че активността от предприятия в северните региони е логична и сходна на броя им спрямо общия броя съществуващи предприятия в страната, като ниският % активност и съответно по-ниската степен на усвояемост на средствата от предприятията от Северните райони се дължи на по-слабо развитата екосистема от предприятия там.

Допълнително, ИАНМСП, съвместно с МИР, проведе проучване с цел идентифициране на актуални нужди, потребности и възможности за развитие, вкл. от гледна точка достъп до финансиране. Отчетените резултати показват както нуждата от продължаване на традиционната подкрепа, осигурявана от страна на МИР по линия на програмите, така и потребността от ползване на комплексни услуги, които да подпомогнат предприятията в посока тяхното устойчиво развитие и растеж.

Посоченото показва, че развитието на предприятията от Северните региони на България, а оттук и минимизирането на регионалните различия, неизменно е свързано с въздействие в посока подобряване на техния потенциал и устойчивост, вкл. чрез влияние върху вътрешните фактори, които възпрепятстват тяхното развитие.

В тази връзка настоящата процедура е в отговор на поетия ангажимент на ниво Споразумение за партньорство за фокусиране на подкрепата по отношение на предприятията от Северните райони и се явява допълваща по отношение на другите мерки и инициативи, предвидени за реализиране в тази посока.

Мярката е предвидено да се изпълнява от ИАНМСП и включва два взаимодопълващи се елемента, които обхващат ключови аспекти от развитието на едно предприятие, а именно достъпа до финансиране и устойчивото бизнес развитие. Предвидено е подкрепата по отношение на предприятията по всеки от тези елементи да бъде осигурена под формата на персонализирана услуга като същата ще бъде съобразена в максимална степен с вида на предприятията, техния капацитет, наличните нужди, потенциала им за растеж, възможностите за разширяване на

	пазари и интернационализация, способността за иновации и др. ключови фактори, които имат отношение към тяхното развитие. Чрез реализирането на настоящата мярка и предоставянето на посочените комплексни персонализирани услуги на МСП в Северните райони на България, ще се насърчи икономическата активност на местно ниво чрез създадените условия за развитие и растеж на предприятията от тези райони, създаване на допълнителни работни места и повишаване на инвестиционната дейност. Посоченото, от своя страна, ще доведе до подобряване на бизнес климата и бизнес развитието в Северните райони, вкл. по веригата на стойността.
Очаквани резултати	Очакваните резултати след изпълнението на предвидените дейности са свързани със създаване на по-устойчиви и по-конкурентоспособни предприятия в Северните райони с повишена икономическа активност, подобрен достъп до финансиране и разширени пазарни позиции, а оттук и цялостно подобряване на бизнес средата и условията за развитие и растеж на местно ниво. Подобрената предприемаческа екосистема в Северна България, от своя страна, ще се отрази положително в посока привличането и задържането на нови предприятия на тези територии, на развитието на предприятия по веригата на стойността, но така също и ще насърчи създаването на стартиращи предприятия. Посочените обстоятелства са важен фактор, който да подпомогне цялостния процес по развитие на Северните райони, а оттук и да допринесе за намаляване на регионалните различия в страната.
Продължителност на процедурата/процедурите	*2024 – 2030 г.*
Териториален обхват	Регионален обхват. Северна България, включваща областите - Видин, Враца, Монтана, Плевен, Ловеч, Габрово, Велико Търново, Русе, Разград, Търговище, Силистра, Добрич, Шумен и Варна.
Бюджет (ЕФРР и национален)	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ: 9 779 150 лева (5 000 000 евро) Бюджетът е разпределен, както следва: - за по-слабо развити региони (Северна България) - 9 779 150, 00 лева (5 000 000 евро), от които 8 312 277,50 лв. (4 250 000 евро) ЕФРР.
Режим на държавна/минимална помощ	Неприложимо по отношение на ИАНМСП, която е конкретен бенефициент. Помощ “de minimis” съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. по отношение на предприятията, крайни ползватели на помощта (в случаите, когато е приложимо).
2. Методология и критерии за подбор на операции	

Вид процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	Процедура за директно предоставяне на БФП на конкретен бенефициент съгласно чл. 25, ал. 1, т. 2 и Раздел III Директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ). При процедура чрез директно предоставяне безвъзмездната финансова помощ се предоставя само на кандидат, посочен в документ, одобрен от комитета за наблюдение на програмата. Ръководителят на управляващия орган утвърждава насоки и/или друг документ, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение. Документите трябва да са съобразени и с изискванията на чл. 59, ал. 2 на ЗУСЕФСУ. При процедура чрез директно предоставяне управляващият орган изпраща проектите на документи на конкретния бенефициент за предложения и възражения в разумен срок, който не може да бъде по-кратък от една седмица. Безвъзмездната финансова помощ се предоставя на основа на проектно предложение съгласно чл. 43, ал. 2, т. 1 от ЗУСЕФСУ. Проектното предложение се подава от конкретния бенефициент, по съответния образец, за оценяване в управляващия орган. Оценяването на проектното предложение се извършва по реда, определен в документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ. При наличие на положителен резултат от оценяването ръководителят на управляващия орган в едноседмичен срок от приключване на оценяването взема решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за одобреното проектно предложение. Решението на ръководителя на управляващия орган се обективира в административен договор с конкретния бенефициент. Одобреният проект и документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ в частта, определяща условията за изпълнение, са неразделна част от договора.
Допустими кандидати	Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНМСП) с ЕИК/Булстат: 131304835. ИАНМСП е административна структура към Министъра на иновациите и растежа и изпълнява държавната политика за насърчаване на предприемачеството, развитието и интернационализацията на малките и средните предприятия в страната като основната цел в областта на интернационализацията е „оказване на подкрепа на българските предприятия за тяхното успешно интегриране в европейската и световна икономика и разширяване на присъствието им на целевите пазари“. Конкретният бенефициент следва да разполага с необходимия административен, финансов и оперативен капацитет, който гарантира успешното изпълнение на дейностите по Проекта.
Изисквания към партньори *(ако е приложимо)*	Неприложимо.
Допустими проекти/дейности	Допустими дейности са тези, които имат за свой основен предмет постигането на целта на процедурата чрез директно предоставяне. Предоставяната помощ може да обхваща следните допустими дейности:

	1) Подобряване на достъпа до финансиране на МСП в Северните райони на България чрез предоставяне на информация за актуални възможности за подкрепа на дейността им: 1.1. Създаване на мобилни екипи от експерти, проактивно популяризиращи мерки, програми, инструменти и др. инициативи, изпълнявани от ИАНМСП, МИР и други национални, европейски и международни структури, в помощ на МСП в Северните райони на България, както и назначаване на координатори на централно ниво; 1.2. Техническо обезпечаване на дейността на създадените мобилни екипи от експерти и координатори на централно ниво; 1.3. Проактивно популяризиране на мерки, програми, инструменти и др. инициативи, изпълнявани от ИАНМСП, МИР и други национални, европейски и международни структури, сред МСП в Северните райони на България. **2) Предоставяне на персонализирани услуги за бизнес развитие и растеж на МСП в Северните райони на България:** 2.1. Снемане на профил на предприятията за целите на предоставяне на персонализирани услуги за бизнес развитие и растеж; 2.2. Предоставяне на персонализирани услуги на МСП в Северните райони на България в различни ключови области, свързани с тяхното развитието като: маркетинг, стратегическо планиране, организация и управление, достъп до пазари и др.; 2.3. Менторство и обучения на ръководния персонал на МСП в Северните райони на България с цел повишаване на техния капацитет и подобряване на уменията им за успешно бизнес развитие на управляваните от тях предприятия. **3) Дейности, свързани с организация и управление на проекта.**
Допустими разходи	Разходи, необходими за изпълнение на допустимите дейности, които са в съответствие с ПМС № 86 от 1 юни 2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 – 2027 г. Допустими са следните разходи, свързани с изпълнение на дейностите по процедурата: **Преки разходи:** 1) Разходи за възнаграждения (вкл. здравни и осигурителни вноски за сметка на работодателя) на създадените мобилни експертни екипи и координатори на централно ниво за срока на изпълнение на проекта; 2) Разходи за дълготрайни материални активи (ДМА); 3) Разходи за дълготрайни нематериални активи (ДНА); 4) Разходи за услуги. 5) Разходи за командировки, пряко необходими за изпълнението на дейностите по проекта и за срока на изпълнение на проекта. **Непреки разходи:**

	1) Разходи за организация и управление на проекта. *По отношение на разходите за организация и управление на проекта е възможно да се прилага финансиране на основата на опростени варианти на разходи, определена в размер до 7 % от преките допустими разходи по проекта съгласно чл. 54, т. а) от Регламент (ЕС) 2021/1060.*
Минимален размер на помощта	Неприложимо.
Максимален размер на помощта	9 779 150 лева (5 000 000 евро)
Интензитет на помощта	100 %
Кръстосано финансиране *(ако е приложимо)*	Неприложимо.
Критерии за подбор/ оценка на съответствието	Безвъзмездната финансова помощ се предоставя от ръководителя на управляващия орган с административен договор въз основа на одобрено проектно предложение съгласно чл. 24, ал. 1 от ЗУСЕФСУ. Проектното предложение се оценява за съответствие с настоящите критерии и с критериите за административно съответствие и за допустимост на разходите (критерии за предоставяне на безвъзмездна помощ).

Критерии			
	да	**не**	**н/п**
I. Цели на проекта, описание на дейностите и организация на изпълнението:			
1. Проектното предложение допринася за постигане на специфичната цел на инвестиционния приоритет и целите на настоящата операция.			
2. Проектното предложение е в съответствие с хоризонтални принципи, заложени в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета: - зачитането на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз; - равенството между мъжете и жените, интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на социалните аспекти на пола; - недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;			

	- достъпност за хората с увреждания (вкл. спазване правата и принципите, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания); - целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.			
	3. Проектното предложение демонстрира ясна логическа обвързаност между цели, вложени ресурси, предвидени дейности, и очаквани резултати.			
	II. Ефективност на дейностите:			
	1. Всички дейности по проекта са ясно и последователно описани, като са посочени причините за избора на всяка една дейност и нейният принос за постигане на очакваните резултати.			
	2. Планът за изпълнение на дейностите е реалистично планиран и осъществим, като е съобразен с плана за външно възлагане.			
	3. В проектното предложение са описани начините, чрез които се планира да бъде осигурена устойчивостта на резултатите и ефекта от изпълнението на проекта.			
	4. Заложените индикатори за постигнати резултати за отчитане на степента на изпълнение на дейностите са измерими и съответстват на дейностите по проекта.			
	5. Конкретният бенефициент е предложил Екип за администриране на проекта с подходяща квалификация и опит. Предложено е ясно разделение на отговорностите и функциите между отделните членове на екипа.			
	III. Бюджет и ефективност на разходите:			
	1. Кандидатът не е получил финансова помощ със средства от ЕФСУ или чрез други фондове и инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на кандидата, за същите разходи, за финансирането на които кандидатства по настоящата процедура.			

	2. Всички разходи, включени в бюджета на проектното предложение, съответстват изцяло на дейностите, предвидени за изпълнение.			
	3. Всички разходи са ефективни, обосновани и допустими съгласно Условията за кандидатстване, като не е налице дублиране на разходи.			
	4. Размерът на исканата безвъзмездна финансова помощ е в съответствие с максималния размер, указан в Условията за кандидатстване.			

Индикатори	Изпълнението на проекта следва да допринесе за изпълнение на Посочените показатели/индикатори, както следва: **Показатели/индикатори за продукт** **1. По програмата** ✓ Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия) – в по-слабо развити региони. ✓ Предприятия с нефинансово подпомагане (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия) – в по-слабо развити региони. **2. Индивидуални за процедурата** Предвидените дейности следва да допринасят за постигането на един или повече от посочените по-долу индивидуални индикатори за продукт: ✓ Брой създадени мобилни екипи от експерти; ✓ Брой на МСП в Северните райони на България, посетени от мобилните екипи; ✓ Брой предоставени услуги на МСП в Северните райони на България; ✓ Брой подкрепени МСП чрез предоставени специализирани услуги в Северните райони на България.